

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор
Запорізького національного університету
Г.М. Шило
13 січня 2026 року

ВИСНОВОК

Запорізького національного університету
щодо докторської дисертації

Шумейка Івана Павловича на тему:

«Фінансова відповідальність в адміністративному праві України»

ВИТЯГ

з протоколу № 06

розширеного засідання кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

(тема затверджена на засіданні Вченої ради ЗНУ, протокол № 2 від 03.10.2024,
та на засіданні Науково-технічної ради ЗНУ, протокол № 3 від 17.10.2024)

від « 13 » січня 2026 року

м. Запоріжжя

Головуючий: д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету В.К. Колпаков.

Секретар: доктор філософії зі спеціальності Право, старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права, заступник декана юридичного факультету Запорізького національного університету з наукової роботи Д.С. Євтушенко.

Присутні: д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права, декан юридичного факультету Запорізького національного університету Т.О. Коломоець, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права, перший проректор Запорізького національного університету О.Г. Бондар, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права, проректор з навчально-виробничої роботи та матеріально-технічного забезпечення Запорізького національного університету С.М. Кушнір, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права, заступник декана юридичного факультету Запорізького національного університету з навчальної роботи Н.В. Верлос, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Є.В. Курінний, д.ю.н., професор, професор кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності Запорізького національного університету Ю.В. Пирожкова, д.ю.н., доцент, професор кафедри цивільного права Запорізького національного університету І.В. Болокан, к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права Запорізького національного університету К.О. Алімов, здобувач – докторант кафедри

конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету (період навчання з 21.10.2024 по 20.10.2026) І.П. Шумейко.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертації Шумейка Івана Павловича на тему «Фінансова відповідальність в адміністративному праві України», виконаної на кафедрі конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету, представленої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».

СЛУХАЛИ: доповідь здобувача про результати виконаного наукового дослідження. У своїй доповіді **Шумейко І.П.** ознайомив усіх присутніх із структурою дисертації, обґрунтував актуальність обраної теми дослідження, сформулював мету і завдання дослідження, охарактеризував основні положення виконаної роботи, які відображають наукову новизну дослідження і виносяться на захист, висвітлив теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Доповідачем докладно охарактеризовані ті зміни та доповнення, що були внесені до дисертації після попереднього обговорення окремих її розділів на засіданнях кафедри. На закінчення виступу **Шумейко І.П.** відповів на запитання присутніх щодо змісту роботи.

ВИСТУПИЛИ: Коломоєць Т.О., д.ю.н., професор. Доповідачка ознайомила присутніх із процесом здійснення дослідження, проведеного **Шумейком І.П.** за її консультуванням. У доповіді означена актуальність теми дисертації, здобуті під час дослідження вагомі теоретичні та практичні результати. Зазначено, що дисертант вмilo застосовував загальнонаукові та спеціально-юридичні методи наукового пізнання, продемонстрував вміння працювати зі значним масивом доктринальних, нормативних та емпіричних джерел, аналізувати та систематизувати їхній зміст, робити власні науково обґрунтовані висновки та вносити пропозиції щодо удосконалення (зокрема систематизації) законодавства в межах теми дослідження.

З урахуванням викладеного, на думку наукового консультанта, представлена на обговорення дисертація Шумейка І.П. може бути рекомендована спеціалізованій вченій раді до розгляду.

Кушнір С.М., д.ю.н., професор: На Вашу думку, яка з моделей фінансових санкцій більш відповідає вимогам пропорційності – абсолютно-визначена пропорційна чи відносно-визначена?

Шумейко І.П., здобувач: Дякую за запитання! Обидві названі Вами моделі фінансових санкцій мають і переваги, і недоліки. Абсолютно-визначена пропорційна модель, з одного боку, враховує ступінь тяжкості правопорушення, адже ця модель передбачає прив'язку до певного числового коефіцієнту, пов'язаного із правопорушенням чи правопорушником. З іншого боку, ця модель не є достатньо гнучкою, оскільки не дозволяє насамперед враховувати обставини, які пом'якшують фінансову санкцію та які не можна виміряти за допомогою числових показників. В свою чергу, відносно-визначена модель, з одного боку, дозволяє з достатньою

гнучкістю враховувати як пом'якшуючі, так і обтяжуючі обставини. З іншого боку, відносно-визначена модель вимагає реалізації дискреційних повноважень, що має в собі ризики суб'єктивного правозастосування та недобросовісної поведінки суб'єкта владних повноважень. Саме з метою обмеження дискреції суб'єктів владних повноважень, вважаємо, що найбільш перспективною є абсолютно-визначена пропорційна модель. Разом з тим, у запропонованому проекті Кодексу України про фінансову відповідальність пропонується встановити навіть за такої моделі можливість призначення фінансової санкції нижче від встановленого розміру в разі наявності декількох пом'якшуючих обставин або в разі, якщо призначення санкції у встановленому законом розмірі призведе до неплатоспроможності особи, яка притягається до фінансової відповідальності.

Пирожкова Ю.В., д.ю.н., професор: У своїй роботі Ви вказали, що сфера застосування підзаконної нормотворчості у правовому регулюванні фінансової відповідальності обмежується лише процедурою розгляду справ та адміністративного оскарження. У додатку до дисертації Вами було запропоновано включити в майбутній Кодекс України про фінансову відповідальність розділ III «Процедурна частина», в якому детально регламентується порядок розгляду справ про фінансову відповідальність. Чи відпаде, в разі прийняття цього Кодексу в запропонованій Вами редакції, потреба в підзаконному регулюванні процедурного аспекту фінансової відповідальності?

Шумейко І.П., здобувач: Дякую за запитання! При підготовці процедурної частини проекту Кодексу України про фінансову відповідальність було систематизовано існуюче правове регулювання цієї процедури, що міститься в різноманітних нормативних актах, переважно – підзаконних. Тому існують підстави вважати, що в разі прийняття цього законопроекту, переважна більшість підзаконних нормативних актів з питань процедури розгляду справ про фінансову відповідальність виявляться непотрібними і зайвими. Разом з тим, можливим є збереження потреби в підзаконних актах в тих сферах застосування фінансової відповідальності, які не піддаються систематизації (наприклад, податкові та антимонопольно-конкурентні відносини). Крім того, така потреба може зберегтися в разі, якщо підзаконним актом визначено методику підрахунку штрафної санкції в залежності від значної кількості чинників, на основі яких визначаються коефіцієнти збільшення чи зменшення розміру штрафу. Для таких випадків в проект Кодексу включено норму про те, що підзаконні нормативно-правові акти можуть врегульовувати особливості провадження у справах про фінансову відповідальність в частині, яка не врегульована цим Кодексом.

Колпаков В.К., д.ю.н., професор: Одним із способів адміністративного оскарження рішень органів Антимонопольного комітету України у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції Вами названо перегляд рішення; разом з тим, ця процедура, на відміну від процедури перевірки рішення, є близькою до перегляду за нововиявленими обставинами, а не до оскарження. Чому Ви віднесли процедуру перегляду рішення до його адміністративного оскарження?

Шумейко І.П., здобувач: Дякую за запитання! Дійсно, як було слушно Вами зазначено, процедура перегляду рішення органів Антимонопольного комітету України є ближчою до процедури перегляду акта за нововиявленими обставинами, аніж до процедури оскарження акта. Разом з тим, деякі підстави, на яких можливе здійснення перегляду рішення, свідчать про те, що такий перегляд може бути і способом оскарження. Наприклад, рішення може бути переглянute у разі, якщо угода про врегулювання справи порушує публічний порядок: ця підстава свідчить про те, що переглядаючи рішення, орган Антимонопольного комітету України не надає оцінки обставинам, які не були і не могли бути відомі йому на час прийняття рішення, а надає правову оцінку власному рішенню з точки зору дотримання публічного порядку. Тому перегляд рішення органів Антимонопольного комітету України було віднесено до способів адміністративного оскарження.

Болокан І.В., д.ю.н, доцент: В підрозділі дисертації, присвяченому презумпції невинуватості, Ви стверджуєте про необхідність запровадження презумпції невинуватості в нормі статті 12 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», яка має назву «Відповідальність суб'єкта господарювання». Чому в додатку до дисертації Ви не наводите проект змін до цієї статті?

Шумейко І.П., здобувач: Дякую за запитання! В додатку до дисертації було викладено проект Кодексу України про фінансову відповідальність, в текст якого і було включено норми про презумпцію невинуватості. У зв'язку із включенням таких норм безпосередньо до проекту кодифікованого акта, на нашу думку, відсутня потреба у внесенні дублюючих змін до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», тому такі зміни і не були наведені в додатку. Разом з тим, про можливість таких змін йшлося в тексті підрозділу дисертації – на той випадок, якщо законодавець вирішить не здійснювати систематизацію норм про фінансову відповідальність, тоді можна буде обмежитися точковими змінами і впровадити презумпцію невинуватості у фінансовій відповідальності шляхом внесення змін до статті 12 цього Закону.

Курінний Є.В., д.ю.н, професор: Чим викликано об'єднання Вами фінансової відповідальності у сфері праці, зайнятості, охорони праці, соціального страхування і соціального захисту, в один підрозділ дисертації при виконанні дослідження особливостей фінансової відповідальності в окремих сферах суспільних відносин?

Шумейко І.П., здобувач: Дякую за запитання! Критеріями об'єднання груп суспільних відносин, правова охорона яких забезпечується заходами фінансової відповідальності, став насамперед родовий об'єкт правопорушення, адже саме за цією ознакою, як правило, відбувається систематизація правових норм, що врегульовують публічно-правові види юридичної відповідальності. В цьому конкретному випадку посягання здійснюється або на право на працю, або на право на соціальний захист, або на встановлений публічний порядок, за допомогою якого здійснюється забезпечення здійснення цих прав. Право на працю і право на соціальний захист є спорідненими і належать до категорії економічних та соціальних прав людини. Саме тому посягання на ці права та механізм їхнього здійснення – доцільно було згрупувати в один об'єкт дослідження та визначити

спільні ознаки правопорушень у цій сфері, що тягнуть за собою фінансову відповідальність.

Алімов К.О., к.ю.н., доцент: Як Ви вважаєте, чи не буде надання можливості закриття справи про фінансову відповідальність на стадії її підготовки до розгляду (тобто не чекаючи розгляду по суті) порушенням принципів всебічності і повноти з'ясування обставин справи?

Шумейко І.П., здобувач: Дякую за запитання! У дисертації дійсно пропонується надати суб'єкту владних повноважень право прийняти рішення про закриття справи з реабілітуючих підстав на стадії підготовки справи до розгляду. Разом з тим, йдеться саме про право, а не про обов'язок (обов'язок закрити справу з цих підстав в разі їх встановлення матиме місце вже на стадії розгляду справи по суті). В разі, якщо суб'єкт владних повноважень з'ясує, що відсутність події або складу правопорушення є очевидною, доцільним є закриття справи без проведення зайвих процедурних дій, які в цьому випадку є лише надмірним формалізмом. На стадії підготовки справи до розгляду суб'єкт владних повноважень, як правило, вже має у своєму розпорядженні достатній обсяг матеріалів (оскільки без таких матеріалів провадження у справі не могло бути розпочато), тому, на нашу думку, надання можливості дочасного закриття справи з реабілітуючих підстав не становитиме суттєвої загрози всебічності й повноті з'ясування обставин справи, і більше того – не порушуватиме жодних прав особи, яка притягається до фінансової відповідальності.

Рецензенти:

- 1) д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету В.К. Колпаков;
- 2) д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права, перший проректор Запорізького національного університету О.Г. Бондар;
- 3) д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Є.В. Курінний.

ОБГОВОРЕННЯ:

Д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права, проректор з навчально-виробничої роботи та матеріально-технічного забезпечення Запорізького національного університету С.М. Кушнір у своєму виступі наголосив на тому, що представлена дисертація виконана на належному науково-теоретичному рівні і характеризується високим рівнем наукової новизни і практичного значення отриманих результатів. Доповідач підкреслив, що тема роботи є актуальною, оскільки законодавство України про адміністративні санкції фінансового характеру, які не належать до заходів адміністративної відповідальності, наразі не має систематизації, що підкреслює необхідність комплексного осмислення інституту фінансової відповідальності (в широкому розумінні цього терміну) та підготовки проекту кодифікованого акта про фінансову

відповідальність, який би врегулював як матеріально-правовий, так і процедурний аспект цього виду юридичної відповідальності.

Д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Є.В. Курінний підкреслив, що дисертація здобувача відповідає вимогам пунктів 7 і 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, а результати дослідження опубліковані з дотриманням вимог наказу Міністерства освіти і науки України від 23.09.2019 № 1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук».

Д.ю.н., професор, професор кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності Запорізького національного університету Ю.В. Пирожкова наголосила на тому, що результати виконаного здобувачем дослідження вирішують важливу теоретичну проблему, якою на сьогодні є невизначеність правового статусу численних фінансових публічно-правових санкцій та відсутність теоретико-правової основи функціонування інституту фінансової відповідальності. Також результати дослідження вирішують прикладну проблему, якою є хаотичність нормативно-правового регулювання інституту фінансової відповідальності. Доповідачка наголосила на тому, що отримані принципово нові наукові результати мають загальнонаціональне значення, оскільки спрямовані на докорінну зміну правового регулювання фінансової відповідальності по всій території України шляхом впровадження проекту Кодексу України про фінансову відповідальність, розробленого автором і доданого до дисертації.

Підсумовуючи та узагальнюючи дискусію, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету В.К. Колпаков вказав, що дисертаційна робота І.П. Шумейка повною мірою відповідає основним вимогам, які ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, і тому існують підстави для того, щоб рекомендувати цю дисертацію до розгляду спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 12.00.07 – «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».

УХВАЛИЛИ:

Узагальнюючи результати обговорення дисертації та повноти публікації основних результатів дисертації Шумейка І.П. прийняти:

ВИСНОВОК

щодо дисертації Шумейка Івана Павловича на тему: «Фінансова відповідальність в адміністративному праві України», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Усталений теоретико-правовий поділ видів юридичної відповідальності на конституційну, адміністративну, дисциплінарну, матеріальну, цивільно-правову та кримінальну не може вважатися вичерпним та остаточним. Адже у законодавстві з'являються нові види санкцій за порушення правових норм, які важко віднести до одного з «традиційних» видів юридичної відповідальності. Де-факто в Україні сформувався інститут фінансової відповідальності, який не є систематизованим і на позначення якого використовуються різні поняття. Тому визначення поняття того, що є «фінансовою відповідальністю», а так само і відмежування цього поняття від суміжних, має бути предметом теоретико-правового дослідження.

Фінансова відповідальність нині є самостійним видом юридичної відповідальності. Наявність численних законів, які її передбачають, свідчить, що цей вид відповідальності функціонує не лише в межах податкового права та є інститутом адміністративного права. Разом із тим постає питання, для чого необхідний окремий вид юридичної відповідальності, тобто чи обґрунтованим є його існування; відповідь на це питання лежить у площині функцій фінансової відповідальності. Саме тому з'ясування цих функцій є актуальною темою наукового дослідження.

Фінансова відповідальність як інститут адміністративного права та окремий вид юридичної відповідальності, на жаль, не має єдиного кодифікованого нормативно-правового акта, а передбачена розгалуженою сукупністю законодавчих актів. Підхід законодавця до запровадження фінансових санкцій за порушення норм публічного права не можна визнати системним. Вочевидь для того, щоб визначити «спільний знаменник» для широкого розмаїття заходів фінансової відповідальності, слід дослідити наявні моделі публічно-правових фінансових санкцій в Україні. Натепер це питання не досліджувалося поглиблено, а було предметом переважно теоретико-правових досліджень, які не стосувалися суто проблематики фінансової відповідальності. Більше того, навіть об'єктивне існування фінансової відповідальності як окремого виду юридичної відповідальності, що функціонує далеко поза межами фінансового права, все ще вважається предметом дискусії. В цих умовах правовій науці України бракує комплексного теоретико-правового і практичного дослідження фінансової відповідальності, зокрема моделей фінансових санкцій.

Суттєві розбіжності між правовими системами різних країн світу роблять складним проведення комплексного порівняльного дослідження адміністративних санкцій. Водночас засадничі положення адміністративно-правової доктрини мають багато спільних ознак, які піддаються узагальненню. Появі правової норми передують закріплення принципу права, який, своєю чергою, ґрунтується на доктринальному баченні напрямів розвитку права. Ефективна дія правових норм забезпечується, серед іншого, юридичною відповідальністю. Сучасні держави широко використовують інструментарій адміністративно-правових санкцій, які стимулюють підвладних суб'єктів дотримуватися публічно-правових норм. Водночас застосування цього інструментарію не може мати на меті порушити основоположні

права і свободи людини, гарантовані конституціями держав та міжнародними правовими актами. Для спрямування правової системи в русло дотримання цих прав і свобод держави визнають необхідність дотримання певних засад, на яких має ґрунтуватися застосування адміністративних санкцій. Зміст цих засад детально розкривається у працях учених, які досліджували адміністративне право власної країни. Втім адміністративно-правовій науці бракує порівняльно-правового дослідження засад застосування адміністративних санкцій.

Законодавство України про фінансову відповідальність складається зі значної кількості нормативно-правових актів із різним предметом регулювання. Першим кроком до майбутньої систематизації її норм є виявлення системоутворюючих ознак цього законодавства, для чого необхідно здійснити його класифікацію за певними критеріями. Слід визначити, чи встановлюється фінансова відповідальність виключно законами, чи допускається її встановлення підзаконними актами, а також з'ясувати значення підзаконних актів у системі законодавства про фінансову відповідальність. Необхідно визначити просторовий критерій для застосування цих норм. Слід установити, в яких конкретно випадках можлива зворотна та ультраактивна (переживаюча) дія норм про фінансову відповідальність та що саме є зворотною дією її норм. Потрібно також визначити дію цих норм за колом осіб.

Численні закони, які встановлюють фінансову відповідальність, як правило, не визначають кожен ознаку складу правопорушення. Тим паче в Україні немає нормативно-правового акта, в якому були б зазначені загальні ознаки правопорушення, яке тягне за собою фінансову відповідальність. Втім питання визначення таких загальних ознак має не лише теоретичне, а й практичне значення, адже саме від наявності чи відсутності складу правопорушення залежить правомірність адміністративного акта про притягнення до фінансової відповідальності. З огляду на це видається за доцільне провести наукове дослідження, в ході якого визначити загальнотеоретичну характеристику складу правопорушення, яке є підставою для застосування цього виду відповідальності. Йдеться про визначення суб'єкта, суб'єктивної сторони, об'єкта та об'єктивної сторони правопорушення включно з обов'язковими та факультативними ознаками елементів складу правопорушення.

Потреба у систематизації норм про фінансову відповідальність, що містяться в численних законодавчих актах, давно назріла. Кроком до такої систематизації має бути комплексне осмислення такого інституту адміністративного права, як фінансова відповідальність. Таке осмислення включає у себе аналіз наявних матеріально-правових норм цього виду відповідальності. Невід'ємним складником системи таких норм є правила, які визначають ті обставини, що підлягають врахуванню у разі призначення заходів фінансової відповідальності. Слід систематизувати наявний нормативний матеріал і визначити, які саме пом'якшуючі, обтяжуючі та характеризуючі обставини впливають на розмір фінансових санкцій. Результати такої систематизації дозволять запозичити кращий досвід правового регулювання та поширити його на ті правовідносини, в яких фінансова відповідальність врегульована не досить чітко. Як наслідок, підвищиться рівень дотримання принципу співмірності в цьому виді юридичної відповідальності.

Наслідком відсутності достатнього рівня систематизації правових норм про фінансову відповідальність є також і відсутність єдності з питання можливості чи неможливості застосування строку давності притягнення до відповідальності. Наявність строку давності є важливим елементом правового регулювання юридичної відповідальності, покликаним гарантувати як правову визначеність, так і належний мотиваційний ефект юридичної відповідальності, а крім того, це спонукає суб'єктів владних повноважень до своєчасного й оперативного реагування на виявлені правопорушення.

Фінансову відповідальність в Україні, як правило, досліджують саме в контексті фінансових правовідносин; водночас цей правовий інститут уже еволюціонував далеко за межі фінансового права і охоплює значний масив публічно-правових відносин, тому фінансова відповідальність є нині самостійним видом юридичної відповідальності, а з точки зору місця правових норм, які врегульовують цей вид відповідальності, у системі права фінансова відповідальність є інститутом адміністративного права, який водночас потребує систематизації. Одним із кроків до такої систематизації має бути також доктринальне осмислення інституту фінансової відповідальності як єдиної системи, а для цього слід виявити та дослідити системоутворюючі чинники. Одним із таких чинників є загальний об'єкт правопорушень, що тягнуть за собою фінансову відповідальність. Своєю чергою загальний об'єкт поділяється на родові, видові та безпосередні об'єкти правопорушень. Поділ усього масиву правопорушень за критерієм родового об'єкта дозволяє більш детально дослідити правове регулювання фінансової відповідальності в розрізі певного родового об'єкта чи групи пов'язаних між собою родових об'єктів.

Еволюційний розвиток правової системи України призводить до зростання кількості сфер суспільних відносин, охорона яких здійснюється засобами фінансової відповідальності. Однак кількісні зміни самі по собі не означають переходу у якість: прийняття численних законів із запровадженням у них адміністративних санкцій грошового характеру, на жаль, не має системного характеру, а розбіжності між правовими конструкціями законодавчих актів про фінансову відповідальність досить рідко стають предметом наукових досліджень. Упорядкування наявної сукупності заходів фінансової відповідальності має базуватися на їхньому осмисленні правовою доктриною із застосуванням методів наукового пізнання, спрямованих на систематизацію та узагальнення наявних даних про цей вид юридичної відповідальності.

Численні законодавчі акти, які врегульовують фінансову відповідальність в Україні, не мають «спільного знаменника» також і в такому ключовому питанні, як доказування. Чимало уваги у вітчизняній правовій науці приділено доказуванню у судовому провадженні, але фінансова відповідальність має позасудовий характер. Цей вид юридичної відповідальності врегульований публічним правом, а притягнення до цієї відповідальності здійснюється на підставі адміністративного акта, який повинен бути обґрунтованим і заснованим на належних, допустимих, достовірних і достатніх доказах. Разом із тим нині відсутнє комплексне дослідження фінансової відповідальності як самостійного виду юридичної відповідальності в

Україні, включно з її процедурним аспектом, до якого входить проблематика доказування. Ця прогалина потребує заповнення шляхом ґрунтовного опрацювання питання доказування у фінансовій відповідальності.

Незважаючи на те, що процедурна частина фінансової відповідальності (крім антимонопольно-конкурентної сфери) віднедавна була підпорядкована встановленим законодавцем загальним принципам адміністративної процедури, такі принципи і загальні процедурні норми не можуть повною мірою враховувати особливості розгляду справ саме про фінансову відповідальність. Однак глибинного і комплексного дослідження провадження у справах про фінансову відповідальність (не обмежуючись вузьким, «податковим» розумінням терміна «фінансова відповідальність») наразі ще не проводилося. У тому числі не було приділено належної уваги таким значущим для результату провадження стадіям, як: ініціювання, початок провадження та підготовка справи про фінансову відповідальність до розгляду.

Фінансова відповідальність як окремий вид юридичної відповідальності, який фактично сформувався в Україні, є також і найменш дослідженим видом юридичної відповідальності. Разом із тим він має відчутний вплив на суб'єктів господарювання та інших осіб, до яких застосовуються фінансові санкції. Суворість значної кількості фінансових санкцій поряд із проблемою поєднання в одній особі сторони обвинувачення та органу, який накладає санкцію, зумовлюють нагальну потребу в наявності гарантій захисту від необґрунтованого застосування таких санкцій. Однією з таких гарантій є дотримання принципів адміністративної процедури. Попри те, що прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру» стало суттєвим кроком у напрямі підвищення дієвості таких гарантій, норми законодавства про фінансову відповідальність містять велику кількість особливостей адміністративного провадження, які по-різному гарантують дотримання прав учасників провадження у справах про фінансову відповідальність. І на сьогодні процедура притягнення до фінансової відповідальності залишається поза увагою наукових досліджень. Центральною і найбільш важливою стадією такої процедури є розгляд справи про фінансову відповідальність по суті. Є необхідність у наданні детальної характеристики цій стадії в рамках дослідження інституту фінансової відповідальності в Україні.

Відсутність єдності правового регулювання фінансової відповідальності (в широкому розумінні цього терміна, тобто не обмежуючись відповідальністю за порушення фінансово-правових норм) свідчить про відсутність системного підходу законодавця до унормування численних санкцій грошового характеру, які застосовуються суб'єктами публічного адміністрування до осіб, які порушили публічно-правові норми (здебільшого до суб'єктів господарювання) і які не належать до заходів адміністративної відповідальності. Результатом розгляду справи про фінансову відповідальність є адміністративний акт. Попри те, що нещодавно держава унормувала загальні вимоги до адміністративного акта, у фінансовій відповідальності наразі відсутня уніфікація таких вимог; навіть назва адміністративних актів відрізняється залежно від сфери суспільних відносин, в якій застосовано фінансову відповідальність. Є потреба в подальшому еволюційному

розвитку адміністративно-процедурних норм шляхом вироблення єдиних вимог до структури, форми і змісту адміністративного акта саме у сфері фінансової відповідальності.

Фінансова відповідальність як відносно новий вид юридичної відповідальності ще перебуває в процесі свого становлення. Водночас вплив фінансової відповідальності на права приватних осіб (здебільшого суб'єктів господарювання) є значним – не лише через суворість фінансових санкцій, а й через максимально спрощену процедуру їх застосування органом, який одночасно виступає і стороною обвинувачення. Забезпечення дієвого судового контролю за застосуванням фінансових санкцій є обов'язком держави. Судовий захист має бути доступним для особи та має ефективно відновлювати її порушені права. Разом із тим правила, що визначають юрисдикційну належність справ про фінансову відповідальність, а також строки звернення до суду і правові наслідки початку процедури судового оскарження не є однаковими, а тому ці правила потребують системного опрацювання, результати якого будуть мати користь як з точки зору юридичної науки, так і з точки зору правозастосовчої практики.

Проведення комплексного дослідження правового регулювання фінансової відповідальності як окремого виду юридичної відповідальності в Україні було б неповним, якщо не приділити увагу виконанню акта про притягнення до фінансової відповідальності, яке є завершальною стадією провадження з притягнення до фінансової відповідальності (в разі прийняття рішення про притягнення до відповідальності). Саме за допомогою цієї стадії досягається вплив фінансової відповідальності на дотримання публічного порядку і законності. З іншого боку, обов'язковість виконання акта про фінансову відповідальність не відмінняє необхідності забезпечення належної правової процедури з тим, щоб гарантувати дотримання законного інтересу особи не бути підданою безпідставним чи надмірним заходам примусу. Удосконалення порядку виконання актів про фінансову відповідальність має ґрунтуватися на комплексному науковому опрацюванні правового регулювання цієї стадії.

Необхідність посилення превентивного ефекту заходів фінансової відповідальності та забезпечення фіскальних інтересів держави стимулюють останню встановлювати досить високі суми штрафних санкцій. Втім це одночасно збільшує ризики заподіяння шкоди добросовісним суб'єктам господарювання та іншим особам, до яких протиправно застосовуються заходи фінансової відповідальності. Пошук ефективних механізмів відшкодування такої шкоди є необхідним кроком для приведення інституту фінансової відповідальності у відповідність до принципу верховенства права.

Явище фінансово-правової відповідальності, а також фінансової відповідальності у вузькому значенні (в контексті фінансового права) вивчали А. Іванський, Є. Літвінова, О. Музика-Стефанчук, В. Мушенко. Термін «фінансова відповідальність» на позначення штрафних санкцій поза межами фінансово-правових відносин вживався у дослідженнях Л. Ляшенко, М. Плотнікової, О. Черкасова, а термін «фінансові санкції» – у роботах В. Ковальського, О. Музики-Стефанчук, І. Тимошука. Відокремлено цей вид юридичної відповідальності від

адміністративної в роботах З. Борисенко та Н. Уварової. Термін «адміністративна відповідальність юридичних осіб» на позначення явища фінансової відповідальності використовували О. Жильцов та М. Кравець. У дослідженні Т. Коломоєць на позначення цього явища застосовано термін «стягнення, що накладаються в адміністративному порядку на юридичних осіб». Правову природу адміністративно-господарських санкцій досліджувала Н. Кантор. Своєю чергою С. Гончарук, О. Лаврентюк, В. Тильчик та Є. Устименко дослідили поняття «адміністративно-правова санкція», «адміністративна санкція».

Про існування єдиного «права відповідальності» або «санкційного права», яке включає у себе адміністративні санкції, зазначали у своїх роботах зарубіжні дослідники М. Guskow, Moura Emerson Affonso da Costa, L.P.S. Oliveira, E.C. Quinzacara, проте такі вчені, як С.Р. Calderón, J.C.F. Bórquez та Р.М. Ortiz, заперечували існування такого явища. Доктринальні положення про поширення кримінально-правових гарантій і засад на адміністративні санкції можна знайти у працях зарубіжних учених J.S. da S. Cristóvam, D.C. Dănişor, M.-C. Dănişor, G.C. Ferreira, Inma Valeije Álvarez, M. Lysko, D. Marković-Bajalović, F.R.G. Pullés, J.C.C. Rocha, E.B. Scheuermann; висновок про схожість фактичних підстав різних видів публічно-правової відповідальності підтримує також Н. Гришина, а про розмивання концептуальних меж кримінального права зазначав В. Туляков. Критерії розмежування кримінально-правових та адміністративних санкцій досліджували К. Horubski та L.C. Vega. Про причини поширення явища фінансових адміністративних санкцій зазначається у роботах F.R.G. Pullés, E. Śliwiński та J.E. Veas. Про необхідність посилення гарантій захисту прав осіб, до яких застосовуються адміністративні санкції, йшлося в роботах J.C.C. Rocha та М. Войнарівського.

Функції юридичної відповідальності (і зокрема, фінансово-правової відповідальності, яка не дорівнює поняттю «фінансова відповідальність», але перетинається з ним) досліджували у своїх роботах В. Вдовічен, В. Власенко, А. Іванський, А. Літвінцева, А. Коваленко, О. Музика-Стефанчук, О. Панасюк, Н. Свиридюк; на чинники ефективності заходів фінансової відповідальності звернуто увагу в роботі Z. Fiala.

Термін «санкція» був предметом дослідження в роботах І. Болокан, А. Гель, Ю. Гоцуляк, Т. Михайліної. Класифікацію санкцій (взагалі у праві та в окремих його галузях) наводили у своїх дослідженнях О. Баїк, Ю. Максименко, І. Погрібний, В. Сухонос, І. Устинова, Н. Харченко.

Принципу недопущення подвійної відповідальності в контексті адміністративних санкцій (до яких належать і заходи фінансової відповідальності) присвячено роботи G.M. AbdelAziz, A. Abouahmed, C. Fortini, M.L. Ramírez Torrado, A. Shermam, V.C. Silva Xavier, M.G. Tomillo, M.M.O. Widow.

Принципу презумпції невинуватості (який, як встановлено в роботі, є характерним і для фінансової відповідальності) та його складникам, а також стандарту доказування вини були присвячені праці таких українських учених, як: Д. Арзянцева, М. Белікова, З. Будько, Ю. Георгієвський, Ю. Івчук, М. Ктіторов, С. Лучковська, О. Пунда, М. Самбор, Н. Скляр, О. Сокуренько, В. Спасенко,

В. Яновський, а також таких зарубіжних дослідників, як V.S. Baca Oneto, Barrera Apara Katerin, Enlil Iván, Herrera Pérez, Ingrid Melanie, Rodríguez Cotrado, E.B. Scheuermann.

Принципу пропорційності (в тому числі як засаді застосування адміністративних санкцій, до яких належить фінансова відповідальність) присвячено роботи українських учених, таких як І. Беспалько, О. Кравчук, В. Ліпінський, І. Міщук, Є. Устименко, С. Шевченко, а також зарубіжних учених, а саме Т. Blondiau, N. Jílková, P. Majka, J.M.V. Olivares, Petit Jacques, S. Rousseau, T.P.I. Serrano, A. Tollenaar. Критерії правомірності здійснення дискреційних повноважень (які характерні в т.ч. і для вибору розміру фінансової санкції) окреслені в роботі В. Бевзенка та Р. Мельника.

Явищу системи законодавства були присвячені теоретико-правові дослідження таких науковців, як Р. Галюк, М. Легенький, В. Риндюк. Дію нормативно-правових актів у часі, у просторі та за колом осіб досліджували Л. Богачова, Р. Гаврилук, Л. Легін, Т. Ругляк.

Зміст поняття «склад правопорушення» та його окремих елементів досліджували О. Белікова, Л. Каленіченко, В. Комлик, М. Трипольська, А. Штанько.

Строки давності в юридичній відповідальності ставали об'єктом досліджень у працях таких учених, як Д. Гетманцев, В. Довганич, О. Кравчук.

Правовому регулюванню діяльності та повноважень органів державної влади щодо застосування фінансових адміністративних санкцій, а також судовому контролю за здійсненням таких повноважень присвячені праці таких зарубіжних учених, як R.F.G. González, N. Jílková, P. Harris Moya, P. Majka, D. Marković-Bajalović, P. Soto Delgado.

Доказуванню та його стандартам присвячені наукові праці таких учених, як: І. Бут, М. Войнарівський, В. Войтовський, В. Колпаков, В. Сокалюк, Є. Смичок, М. Снігур, А. Стоян, Т. Рекуненко, Ю. Рябченко, А. Химчук. Проблематиці доказування у справах про застосування адміністративних санкцій присвячено також роботу A.S. Egaña. Дотичними до предмета дослідження є також висновки щодо поширення на юридичних осіб свободи від самовикриття, викладені А. Боровиком та Ю. Попик.

Адміністративній процедурі (до якої належить і процедура розгляду справ про фінансову відповідальність), її строкам і стадіям, правовому статусу учасників адміністративного провадження і адміністративному акту присвячені роботи таких учених, як: Ю. Битяк, В. Біла, Т. Білоус-Осінь, І. Бойко, М. Вавринчук, Н. Галіцина, В. Галуцько, В. Гаращук, М. Гаріфуллін, Н. Губерська, П. Гуйван, П. Діхтієвський, В. Доненко, О. Закаленко, Т. Карабін, О. Когут, Д. Козачук, В. Колпаков, А. Комзюк, М. Комзюк, О. Кузьменко, Т. Латковська, Є. Липій, Д. Лученко, П. Макушев, Г. Манько, Т. Мацелик, Р. Мельник, Б. Мельниченко, Я. Михайлюк, С. Мосьондз, А. Осадчий, М. Слободянюк, В. Стеценко, В. Тимощук, А. Турчак, Є. Фролова, С. Шандрук, А. Шарая, А. Школик. Процедуру розгляду окремих категорій справ про фінансову відповідальність досліджували А. Манукян, Н. Кантор, В. Шморгун.

Інститут адміністративного оскарження було досліджено такими вченими, як В. Жабський, А. Закопай, Д. Крилов, Я. Михайлюк, Т. Шувалова. Проблематика судового оскарження рішень суб'єктів владних повноважень розглядалася такими дослідниками, як О. Беломестнов, В. Горбалінський, Т. Дрозд, В. Ковбаса, Р. Кусько, Ю. Мартинюк, Б. Шлоер. Відшкодуванню шкоди, завданої протиправними актами суб'єктів владних повноважень, були присвячені роботи таких учених, як Т. Карнаух, В. Кравчук, В. Омельчук.

Наведений вище перелік наукових робіт, який не є вичерпним, свідчить, що питання, дотичні до явища фінансової відповідальності (як у матеріально-правовому, так і в процедурному її аспектах), ставали предметом численних досліджень значного кола науковців як в Україні, так і у всьому світі, при цьому такі дослідження мали не лише адміністративно-правовий характер, а і стосувалися питань теорії права, інших галузей права чи мали міжгалузевий характер. Ці дослідження є доктринальною основою, яка надає підґрунтя для якісного та повноцінного опрацювання тематики фінансової відповідальності. Разом із тим комплексного дослідження інституту фінансової відповідальності в адміністративному праві України ще не проводилося, що у сукупності з відсутністю належної систематизації правових норм про фінансову відповідальність свідчить про важливість та актуальність вибраної теми дослідження. Розвиток, а в певних випадках критичне переосмислення результатів наявних досліджень, дає змогу одержати науково обґрунтовані результати під час вивчення різноманітних аспектів фінансової відповідальності, всебічно дослідити її як правовий інститут і тим самим зробити внесок у розвиток адміністративно-правової науки в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації відповідає п. 16 Цілей сталого розвитку України на період до 2030 р., наведених в Указі Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 р. № 722/2019, Національній економічній стратегії на період до 2030 р., затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179, а також узгоджується з Пріоритетними напрямками фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі права, наведеними у п. 7, 17 підрозділу 1.1, п. 11 підрозділу 1.3, п. 5 підрозділу 1.7 розділу I Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 рр., затвердженої постановою загальних зборів НАПрН України від 26 березня 2021 р. № 12-21.

Мета і завдання дослідження. *Мета* дослідження – розкрити сутність та зміст фінансової відповідальності як інституту адміністративного права України, детально охарактеризувати матеріально-правовий та процедурний аспекти фінансової відповідальності, систематизувати законодавство України про фінансову відповідальність та окреслити напрями його приведення у відповідність до конституційних засад юридичної відповідальності.

Для досягнення мети дослідження необхідно було виконати такі *задачі*:

– визначити поняття та ознаки фінансової відповідальності, встановити її співвідношення із суміжними поняттями;

– з'ясувати, чи існує єдине «право відповідальності» та що саме до нього входить; встановити, як розмежовуються між собою окремі види публічно-правової відповідальності, зокрема охарактеризувати різницю між фінансовими адміністративними санкціями та кримінально-правовими санкціями; з'ясувати ступінь поширення кримінально-правових гарантій на систему фінансових адміністративних санкцій;

– визначити функції фінансової відповідальності як окремого виду юридичної відповідальності;

– визначити, які моделі фінансових санкцій нині існують в адміністративному праві України, дати оцінку перевагам і недолікам тієї чи іншої моделі;

– з'ясувати, чи слід обвинувачення особи у вчиненні правопорушення, за яке передбачена фінансова відповідальність, вважати «кримінальним» у розумінні Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського Суду з прав людини; визначити, чи може одна й та сама особа бути притягнутою одночасно до фінансової відповідальності та до іншого виду публічно-правової відповідальності (адміністративної чи кримінальної) за одне й те саме діяння; встановити, чи є притягнення юридичної особи до фінансової відповідальності, а її посадової особи – до іншого виду відповідальності за одне й те саме діяння – порушенням принципу недопущення подвійної відповідальності; обґрунтувати, який саме вид відповідальності (адміністративну чи фінансову) слід застосовувати, якщо одне й те саме діяння тягне за собою для однієї й тієї самої особи одночасно обидва види відповідальності; встановити можливість чи неможливість притягнення особи до фінансової відповідальності за те діяння, щодо якого стосовно особи розглядалася справа про адміністративне правопорушення, яка була закрита у зв'язку зі спливом строку, однак із встановленням факту вчинення особою проступку;

– визначити, чи властива фінансовій відповідальності така засада, як презумпція невинуватості, і якщо так, то який зміст цієї засади (принципу) з урахуванням специфіки цього виду юридичної відповідальності та її правового регулювання в Україні;

– визначити, наскільки відповідають «м'якому праву» Ради Європи правові норми України про фінансову відповідальність;

– з'ясувати, які саме основні засади застосування адміністративних санкцій визнаються вченими України та інших держав світу;

– охарактеризувати і класифікувати законодавство України про фінансову відповідальність, а також з'ясувати особливості його дії в просторі, у часі та за колом осіб;

– визначити загальні ознаки кожного з елементів складу правопорушення, яке є підставою для застосування фінансової відповідальності в Україні, з'ясувати види множинності правопорушень;

– систематизувати відомості про обставини, які підлягають врахуванню у разі призначення заходів фінансової відповідальності;

– охарактеризувати законодавчі акти України про фінансову відповідальність на предмет наявності чи відсутності давності притягнення до відповідальності;

обґрунтувати необхідність запровадження строків давності у тих випадках, коли вони не встановлені; охарактеризувати тривалість і момент початку відліку строків давності у фінансовій відповідальності;

- визначити особливості фінансової відповідальності в умовах правового режиму воєнного стану;

- охарактеризувати правове регулювання правовідносин з притягнення до фінансової відповідальності у сфері праці, зайнятості, охорони праці, соціального страхування і соціального захисту; визначити найпоширенішу модель фінансових санкцій у цій сфері; надати узагальнюючу характеристику складам правопорушень у цій галузі, а також обставинам, які враховуються під час призначення стягнення та звільнення від фінансової відповідальності; дослідити порядок накладення, адміністративного оскарження та виконання фінансових санкцій у цій сфері;

- надати характеристику нормативній підставі фінансової відповідальності у сфері якості та безпечності продукції, а також екологічної безпеки; з'ясувати зміст елементів складів цих правопорушень; дослідити підстави звільнення від фінансової відповідальності; охарактеризувати процедуру застосування заходів фінансової відповідальності в цій сфері;

- з'ясувати особливості фінансової відповідальності у сфері державної реєстрації юридичних осіб;

- охарактеризувати нормативну підставу фінансової відповідальності у сфері конкуренції, реклами та ціноутворення; дослідити склади правопорушень у цій сфері, що тягнуть за собою фінансову відповідальність; визначити обставини, що звільняють від фінансової відповідальності, а також впливають на розмір стягнення; дослідити процедуру застосування заходів фінансової відповідальності в цій сфері;

- надати характеристику правовому регулюванню фінансової відповідальності у сфері енергетики та комунальних послуг, систематизувати відомості про склади правопорушень у цій сфері, що тягнуть за собою фінансову відповідальність, визначити фактори, які впливають на вибір розміру стягнення і на звільнення від відповідальності, дослідити порядок діяльності органів, уповноважених застосовувати заходи фінансової відповідальності в цих правовідносинах;

- визначити особливості фінансової відповідальності за невиконання адміністративного акта;

- охарактеризувати законодавчу базу фінансової відповідальності у сфері будівництва і транспорту, з'ясувати переважну модель фінансових санкцій у цих сферах, дати характеристику елементам складів правопорушень, а також підставам для звільнення від відповідальності, з'ясувати обставини, що впливають на розмір стягнення, визначити компетенцію органів, уповноважених застосовувати штрафи, охарактеризувати підстави та порядок накладення штрафу, а також особливості процедури оскарження та виконання прийнятих постанов про правопорушення в цих сферах;

- визначити, якими актами встановлюються повноваження органів, що застосовують адміністративні фінансові санкції, та кому належать ці повноваження; визначити характер відносин між органом, що накладає адміністративну фінансову санкцію, та судом; з'ясувати межі втручання суду в адміністративний акт про

застосування фінансової санкції; з'ясувати загальні засади, на яких повинна ґрунтуватися діяльність органів влади, уповноважених накладати фінансові адміністративні санкції; охарактеризувати гарантії, які повинні бути забезпечені особам під час діяльності органів, що застосовують фінансові адміністративні санкції;

- охарактеризувати складники доказування у фінансовій відповідальності, визначити предмет і обов'язок доказування, проаналізувати основні форми збирання доказів, з'ясувати наявність та межі дії права не свідчити проти себе, а також визначити роль презумпцій у доказуванні та коло обставин, які звільняють від доказування;

- надати комплексну характеристику змісту та сутності таких стадій розгляду справ про фінансову відповідальність, як ініціювання, початок провадження, а також підготовка справи до розгляду;

- з'ясувати порядок вибору форми провадження (усної чи письмової) та особливості кожної з форм провадження на стадії розгляду по суті справ про фінансову відповідальність, визначити етапи проведення слухань та охарактеризувати кожен з таких етапів, окреслити коло процедурних рішень, які можуть бути прийняті на стадії розгляду по суті справи про фінансову відповідальність;

- з'ясувати сутність, класифікацію і структуру адміністративних актів у справах про фінансову відповідальність, а також охарактеризувати відомості, які містяться у кожній структурній одиниці цих актів;

- надати характеристику адміністративному оскарженню актів у справах про фінансову відповідальність, зокрема з'ясувати строк оскарження, коло суб'єктів права на оскарження, порядок реалізації такого права, наслідки подання скарги, визначити стадії процедури адміністративного оскарження та зміст кожної з них, а також з'ясувати повноваження суб'єкта розгляду скарги за результатами адміністративного оскарження;

- визначити класифікацію видів судового контролю за застосуванням заходів фінансової відповідальності, з'ясувати наслідки початку процедури судового оскарження, охарактеризувати юрисдикційну належність справ, пов'язаних із судовим контролем у справах про фінансову відповідальність, а також надати характеристику строкам звернення до суду у таких справах;

- охарактеризувати добровільне та примусове виконання актів у справах про фінансову відповідальність, визначити підстави їх примусового виконання та органи (осіб), що здійснюють таке виконання, з'ясувати коло заходів примусового виконання та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органу виконання, охарактеризувати підстави і порядок повороту виконання у відносинах притягнення до фінансової відповідальності, запропонувати напрями реформування порядку виконання актів у справах про фінансову відповідальність, а також охарактеризувати проблематику відшкодування шкоди, заподіяної протиправним притягненням до фінансової відповідальності.

Об'єктом дослідження є врегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини, які виникають між суб'єктами владних повноважень, з однієї

сторони, та фізичними і юридичними особами, з іншої сторони, з приводу реалізації владних управлінських функцій у сфері притягнення до фінансової відповідальності за порушення публічно-правових норм.

Предметом дослідження є фінансова відповідальність в адміністративному праві України.

Методи дослідження. Наукова обґрунтованість результатів дослідження забезпечена використанням системи загальнонаукових і спеціально-юридичних методів наукового пізнання. Зокрема, використання формально-логічного методу дозволило відмежувати поняття «фінансова відповідальність» від інших суміжних понять (підрозділ 1.1), визначити на основі отриманих раніше результатів дослідження конкретні моделі штрафних санкцій, які застосовуються в тій чи іншій сфері суспільних відносин (розділ 3), чітко окреслити факти, які входять до предмета доказування у справі про фінансову відповідальність (підрозділ 4.2), позначити місце адміністративних актів у справах про фінансову відповідальність в усталеній класифікації адміністративних актів (підрозділ 5.1). Метод синтезу став основою для обґрунтування тези про існування «публічно-правової відповідальності», що включає у себе адміністративні санкції, до яких належить фінансова відповідальність (підрозділ 1.2), а також дозволив на основі поєднання загального та спеціального правового регулювання надати детальну характеристику процедурі підготовки до розгляду та розгляду справ про фінансову відповідальність (підрозділи 4.3 і 4.4). Застосування методу дедукції на основі знань про функції юридичної відповідальності дозволило виокремити функції фінансової відповідальності (підрозділ 1.3), а на основі висновків Великої Палати Верховного Суду про стандарт доказування у публічно-правовій відповідальності визначити стандарт доказування у фінансовій відповідальності (підрозділ 4.2). Застосування методів узагальнення і систематизації дало можливість визначити моделі фінансових санкцій (підрозділ 1.4), з'ясувати моделі правових наслідків ініціювання процедури судового оскарження адміністративного акта у справі про фінансову відповідальність (підрозділ 5.3), визначити підстави початку примусового виконання адміністративних актів у справі про фінансову відповідальність (підрозділ 5.4). Застосування методу аналогії дало змогу на основі правових позицій Європейського Суду з прав людини з питань тлумачення принципу *non bis in idem* дійти висновку про недопущення одночасного притягнення однієї і тієї ж особи до фінансової та адміністративної відповідальності за одне й те саме діяння (підрозділ 1.5), а також на основі загальновизнаних принципів кримінального провадження, шляхом адаптації їх до специфіки адміністративних санкцій, виокремити засади, на яких має ґрунтуватися діяльність органів, уповноважених застосовувати заходи фінансової відповідальності (підрозділ 4.1). Використання методу юридичного моделювання дозволило запропонувати правові та організаційні заходи, спрямовані на підвищення рівня неупередженості в роботі суб'єктів владних повноважень, які розглядають справи про фінансову відповідальність (підрозділ 1.6), визначити фактичні підстави, на яких приймається те чи інше процедурне рішення у підготовці справи про фінансову відповідальність до розгляду (підрозділ 4.3), з'ясувати практичні завдання кожної зі стадій процедури адміністративного оскарження актів

про фінансову відповідальність (підрозділ 5.2). За допомогою методу юридичної компаративістики було здійснено зіставлення норм про фінансову відповідальність в Україні зі змістом релевантних актів «м'якого права» Ради Європи (підрозділ 1.7), а норм про фінансову відповідальність у сфері якості та безпечності продукції – із засадами такої відповідальності, закріпленими в нормативно-правових актах Європейського Союзу (підрозділ 3.2). Історико-правовий метод дозволив дослідити генезу інституту фінансової відповідальності та інших адміністративних санкцій в Україні (підрозділ 2.1), а також дослідити випадки, коли фінансова відповідальність встановлювалася підзаконними нормативно-правовими актами (підрозділ 2.2). Застосування системно-структурного методу дослідження дозволило побудувати ієрархію нормативно-правових актів, які врегульовують фінансову відповідальність (підрозділ 2.2), систематизувати обставини, які пом'якшують та обтяжують фінансову відповідальність (підрозділ 2.4), систематизувати відомості про склади правопорушень у розрізі окремих сфер застосування фінансової відповідальності (розділ 3), навести класифікацію джерел виявлення ознак правопорушення та способів вирішення питання про початок провадження у справі про фінансову відповідальність (підрозділ 4.3), визначити етапи розгляду справи про фінансову відповідальність по суті в усному провадженні (підрозділ 4.4), з'ясувати види адміністративних актів, які приймаються за результатами розгляду справи про фінансову відповідальність (підрозділ 5.1), навести класифікацію видів судового контролю у сфері фінансової відповідальності (підрозділ 5.3). Завдяки застосуванню поєднання методів аналізу та узагальнення було охарактеризовано кожен з елементів складу правопорушення, яке тягне за собою фінансову відповідальність (підрозділ 2.3), виокремлено характеризуючі обставини, які враховуються у разі призначення заходів фінансової відповідальності (підрозділ 2.4), узагальнено відомості про строки давності, які застосовуються у фінансовій відповідальності в Україні (підрозділ 2.5), з'ясовано основні тенденції змін у правовому регулюванні фінансової відповідальності в умовах воєнного стану (підрозділ 2.6), наведено три способи правового регулювання адміністративного оскарження актів про фінансову відповідальність (підрозділ 5.2). Застосування герменевтичного методу дозволило розтлумачити поняття «момент виявлення правопорушення», з якого починається перебіг строку давності притягнення до фінансової відповідальності (підрозділ 2.5), а також розтлумачити норми про фінансову відповідальність в антимонопольно-конкурентній сфері як такі, що встановлюють відповідальність саме за умисні правопорушення (підрозділ 3.4). Використання статистичного методу дозволило на основі кількісних показників застосування тієї чи іншої моделі фінансової санкції у певних правовідносинах визначити домінуючу модель (підрозділи 3.5, 3.7).

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, міжнародні правові акти, акти «м'якого права» Ради Європи, нормативно-правові акти Європейського Союзу, кодекси і закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, постанови, розпорядження та рішення державних колегіальних органів, акти місцевої нормотворчості, історичне законодавство, матеріали законопроектної діяльності.

Емпіричну базу дослідження становлять рішення Європейського Суду з прав людини, постанови Верховного Суду (в тому числі Великої Палати Верховного Суду), рішення Конституційного Суду України, публікації з питань практики правозастосування.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що ця робота є першим в Україні комплексним науковим дослідженням інституту фінансової відповідальності в адміністративному праві України, яке охоплює як матеріально-правовий, так і процедурний аспекти цього виду юридичної відповідальності та розглядає фінансову відповідальність як цілісне правове явище, систему взаємопов'язаних елементів, характеризуючи при цьому як всю систему, так і її окремі елементи та прагнучи систематизувати та вдосконалити правові норми про фінансову відповідальність, привівши їх у відповідність із конституційними та міжнародними стандартами захисту прав і свобод. У результаті дослідження сформульовано значну кількість принципово нових та взаємопов'язаних ідей і положень, зокрема:

уперше:

- наведено визначення поняття «фінансова відповідальність» у широкому розумінні цього терміна, тобто як інституту адміністративного права, а не лише як засобу забезпечення правопорядку у фінансово-правових відносинах;

- обґрунтовано, що обвинувачення особи у вчиненні правопорушення, за яке передбачена фінансова відповідальність, слід вважати «кримінальним» у розумінні практики Європейського Суду з прав людини;

- систематизовано законодавчі акти України, які встановлюють фінансову відповідальність, та запропоновано проект Кодексу України про фінансову відповідальність (викладено в додатку до дисертації);

- узагальнено всі наявні в законодавстві України строки давності застосування фінансових санкцій та правила їх обчислення;

- з'ясовано ознаки складів правопорушень, які тягнуть за собою фінансову відповідальність, у розрізі груп правопорушень, сформованих за критерієм їхнього родового об'єкта;

- визначено правові підстави для звільнення від фінансової відповідальності у широкому розумінні цього терміна;

- обґрунтовано перелік обставин, які входять у предмет доказування у справах про фінансову відповідальність та необхідність застосування у таких справах стандарту доказування «поза розумним сумнівом»;

- узагальнено джерела виявлення ознак правопорушення, яке тягне за собою фінансову відповідальність, а також способи вирішення питання про початок провадження у справі про фінансову відповідальність;

- наголошено на необхідності поширення заохочувальної норми про зменшення розміру штрафу у разі його добровільної оплати на всі сфери застосування фінансової відповідальності;

удосконалено:

- доктринальне розуміння змісту єдиного «права відповідальності» шляхом уточнення, що таке явище існує лише в рамках публічно-правових видів юридичної

відповідальності та поділяється на дві гілки – кримінальну відповідальність та адміністративні санкції;

- розуміння сфери застосування презумпції невинуватості шляхом поширення цього принципу на фінансову відповідальність;

- зміст поняття «адміністративна санкція», а саме запропоновано детальний перелік ознак адміністративної санкції;

- наукові положення про індивідуальний характер юридичної відповідальності шляхом узагальнення чинників, які впливають на розмір фінансової санкції;

- знання про особливості правового режиму воєнного стану, а саме окреслено особливості фінансової відповідальності в умовах цього правового режиму;

- наукові положення про компетенцію суб'єктів владних повноважень шляхом з'ясування розподілу повноважень між органами, які розглядають справи про фінансову відповідальність;

- застосування принципу пропорційності юридичної відповідальності шляхом обґрунтування необхідності дотримання співмірності розмірів фінансових стягнень із тяжкістю правопорушення;

- застосування принципу об'єктивності та неупередженості у фінансовій відповідальності шляхом наведення пропозицій стосовно розподілу функцій розслідування і накладання стягнень;

- концепцію права «бути почутим», а саме запропоновано запровадження обов'язкової усної форми провадження в усіх справах про фінансову відповідальність;

- концепцію заборони повороту до гіршого в процедурі оскарження, а саме обґрунтовано недопущення погіршення правового становища особи, яка оскаржила в адміністративному порядку акт у справі про фінансову відповідальність;

набули подальшого розвитку:

- вчення про функції юридичної відповідальності шляхом виокремлення функцій фінансової відповідальності з їхнім ранжуванням за пріоритетністю;

- теоретичні відомості про види санкцій шляхом наведення детальної класифікації наявних моделей фінансових санкцій в адміністративному праві України;

- результати порівняльно-правових досліджень щодо відповідності законодавства України актам «м'якого права» Ради Європи в контексті фінансової відповідальності;

- знання про склад правопорушення шляхом надання характеристики всім чотирьом елементам складу правопорушення, за яке передбачена фінансова відповідальність;

- наукові положення щодо сутності результатів здійснення заходів державного нагляду (контролю) в контексті значення цих заходів як підстави початку провадження у справі про фінансову відповідальність;

- доктринальні положення про ієрархію нормативно-правових актів шляхом визначення того, які аспекти фінансової відповідальності врегульовуються виключно законами та яким є значення підзаконних нормативно-правових актів у контексті цього виду юридичної відповідальності;

– знання про формальні, матеріальні та усічені склади правопорушень шляхом віднесення наявних складів правопорушень у сфері фінансової відповідальності до одного із цих видів;

– положення про класифікацію адміністративних актів, а саме наведено перелік видів адміністративних актів у справах про фінансову відповідальність;

– наукові ідеї щодо класифікації судового контролю, зокрема охарактеризовано зміст попереднього та наступного, обов'язкового та факультативного судового контролю за застосуванням заходів фінансової відповідальності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що їх можна використовувати:

- у *правотворчій діяльності* – шляхом прийняття запропонованого автором проекту Кодексу України про фінансову відповідальність (додаток Б – текст проекту; додаток В – лист Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 25 листопада 2025 р. № 04-26/18-2025/271561);

- у *правозастосовчій практиці* – шляхом врахування результатів дослідження щодо узагальнення ознак складів правопорушень, обставин, які підлягають врахуванню у виборі стягнення, підстав для звільнення від фінансової відповідальності, а також порядку провадження у справі про фінансову відповідальність, у діяльності суб'єктів владних повноважень, до компетенції яких віднесено розгляд справ про фінансову відповідальність;

- у *навчальній роботі* – шляхом впровадження результатів дослідження під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Фінансове право», «Податкове право», «Теорія держави та права» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», у підготовці навчально-методичного забезпечення, розробці навчальних посібників, підручників (додаток Г – акт про впровадження, виданий Запорізьким національним університетом, додаток Г – акт про впровадження, виданий Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого);

- у *науковій діяльності* – шляхом використання результатів дослідження під час підготовки науково-практичних коментарів законодавчих актів України, в яких встановлено фінансову відповідальність, а також як основи для поглибленого вивчення фінансової відповідальності в окремих сферах суспільних відносин, а крім того, під час проведення наукових досліджень з тематики юридичної відповідальності та адміністративної процедури (додаток Г – акт про впровадження, виданий Запорізьким національним університетом).

Особистий внесок здобувача. Дисертація відображає результат дослідження, виконаного автором самостійно. Наукові ідеї та положення, викладені в цій роботі, одержані в результаті власного дослідження, проведеного автором. Ідеї співавторів наукових публікацій у дисертації не використовувалися. Результати дослідження, що було виконано під час роботи над дисертацією на здобуття наукового ступеня доктора філософії, повторно на захист не виносяться.

Апробація матеріалів дисертації. Основні наукові положення дисертації були представлені на 10 науково-практичних конференціях та конгресах: «Гуманітарні стандарти правових систем у сучасному світі: виклики, рішення, тенденції»

(м. Запоріжжя, 2024 р., 2025 р.); «Дев'ятнадцять юридичні читання. Наука і освіта в Україні» (м. Київ, 2025 р.); «Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку» (м. Луцьк, 2025 р.); «Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики» (м. Дніпро, 2025 р.); «Форсайт розбудови України: стратегічні імпульси сталого розвитку в економіці, менеджменті, маркетингу та публічному управлінні» (м. Запоріжжя, 2025 р.); «Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану» (м. Кропивницький, 2025 р.); «Правова освіта та правова наука в Україні в умовах сучасних трансформаційних процесів» (м. Запоріжжя, 2025 р.); «Економіко-правові, управлінсько-технологічні та соціально-психологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд» (м. Дніпро, 2025 р.); «Юридична осінь 2025» (м. Харків, 2025 р.).

Публікації. Основні результати дослідження були опубліковані в 33 наукових публікаціях, з них – 23 наукові статті, з яких 20 статей опубліковані в наукових фахових виданнях України з юридичних наук, 3 статті – у закордонних наукових виданнях, проіндексованих у міжнародній наукометричній базі Web of Science Core Collection (з них 1 стаття у виданні, віднесеному до третього квартиля (Q3) відповідно до класифікації Journal Citation Reports), а також у 10 тезах доповідей на науково-практичних конференціях та конгресах.

Наукові праці, у яких опубліковані основні результати дисертації:

Статті в періодичних фахових наукових виданнях України:

1. Шумейко І. Фінансова відповідальність: поняття, ознаки та співвідношення з суміжними поняттями. *Юридичний вісник*. 2023. № 6. С. 87–95. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2023.10>.
2. Шумейко І.П. Моделі фінансових санкцій в адміністративному праві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 381–385. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/91>.
3. Шумейко І.П. Недопущення подвійного притягнення до відповідальності за одне правопорушення в контексті фінансової відповідальності. *Приватне та публічне право*. 2024. № 2. С. 66–72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5666.2024.2.12>.
4. Шумейко І.П. Презумпція невинуватості у фінансовій відповідальності. *Правові новели*. 2024. № 23. С. 208–217. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2024.23.28>.
5. Шумейко І.П. Законодавство України про фінансову відповідальність та його дія у просторі, в часі та за колом осіб. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 285–293. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.43>.
6. Шумейко І. Загальнотеоретична характеристика складу правопорушення, яке є підставою фінансової відповідальності. *Юридичний вісник*. 2024. № 4. С. 135–145. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v4.2024.17>.
7. Шумейко І.П. Обставини, що враховуються при призначенні заходів фінансової відповідальності. *Право та державне управління*. 2024. № 2. С. 90–97. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.12>.

8. Шумейко І.П. Строки давності у фінансовій відповідальності в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2025. № 106. С. 222–230. DOI: <https://doi.org/10.32782/apdp.v106.2025.28>.

9. Шумейко І.П. Фінансова відповідальність у сфері праці, зайнятості, охорони праці, соціального страхування і соціального захисту. *Київський часопис права*. 2025. № 2. С. 322–330. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.43>.

10. Шумейко І.П. Фінансова відповідальність у сфері якості та безпечності продукції, а також екологічної безпеки. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. № 3(62). С. 73–79. DOI: <https://doi.org/10.32782/пуув.v3.2025.15>.

11. Шумейко І.П. Фінансова відповідальність у сфері конкуренції, реклами та ціноутворення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція»*. 2025. № 75. С. 44–49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2307-1745.2025.75.10>.

12. Шумейко І.П. Фінансова відповідальність у сфері енергетики та комунальних послуг. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2025. Т. 36(75). № 3. С. 94–101. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.3/16>.

13. Шумейко І.П. Фінансова відповідальність у сферах будівництва і транспорту. *Juris Europensis Scientia*. 2025. № 3. С. 136–141. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2025.27>.

14. Шумейко І.П. Доказування у фінансовій відповідальності. *Право та державне управління*. 2025. № 2. С. 142–150. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.2.20>.

15. Шумейко І.П. Ініціювання, початок провадження, а також підготовка до розгляду справ про фінансову відповідальність. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 7. С. 185–190. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-7/42>.

16. Шумейко І.П. Розгляд по суті справ про фінансову відповідальність. *Правові новели*. 2025. № 26. С. 130–139. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2025.26.15>.

17. Шумейко І.П. Адміністративні акти у справах про фінансову відповідальність. *Правова позиція*. 2025. № 3(48). С. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-3.8>.

18. Шумейко І.П. Адміністративне оскарження актів у справах про фінансову відповідальність. *Приватне та публічне право*. 2025. № 3. С. 129–136. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5666.2025.3.19>.

19. Шумейко І.П. Здійснення судами адміністративної та господарської юрисдикції судового контролю за застосуванням заходів фінансової відповідальності. *Право і суспільство*. 2025. № 5. Т. 2. С. 214–222. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.2.27>.

20. Шумейко І.П. Процедура виконання актів про притягнення до фінансової відповідальності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. № 4(63). С. 99–105. DOI: <https://doi.org/10.32782/пуув.v4.2025.17>.

Статті в закордонних наукових виданнях, проіндексованих у міжнародній наукометричній базі *Web of Science Core Collection*:

21. Kolomoiets T., Kushnir S., Yevtushenko D., Shumeiko I., Frankovska S. The place of financial administrative sanctions in the system of public liability. *Jurnal Cita Hukum*. 2025. Vol. 13. № 2. P. 339–354. DOI: <https://doi.org/10.15408/jch.v13i2.48668>.
22. Shumeiko I., Svitlyshyna I., Sokolenko O. Principles of application of financial administrative sanctions in the legal doctrine of Ukraine and the world. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. Vol. 10. № 5. P. 374–382. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-374-382>.
23. Kolomoiets T., Kushnir S., Shumeiko I. Legal status and activities of bodies authorised to impose financial administrative sanctions. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025. Vol. 11. № 1. P. 192–199. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-1-192-199>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

24. Шумейко І.П. Функції фінансової відповідальності. *Гуманітарні стандарти правових систем у сучасному світі: виклики, рішення, тенденції* : матеріали міжнародного науково-практичного конгресу / за заг. ред. Т.О. Коломоець ; м. Запоріжжя, 16 травня 2024 р. ; у 2 ч. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. Ч. 1. С. 249–254.
25. Шумейко І.П. Відповідність «м'якому праву» Ради Європи правових норм України про фінансову відповідальність. *Форсайт розбудови України: стратегічні імпульси сталого розвитку в економіці, менеджменті, маркетингу та публічному управлінні* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 27 травня 2025 р. Запоріжжя : Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2025. С. 411–416.
26. Шумейко І.П. Множинність правопорушень у фінансовій відповідальності в Україні. *Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 23 травня 2025 р. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2025. С. 142–144.
27. Шумейко І.П. Особливості фінансової відповідальності в умовах правового режиму воєнного стану. *Гуманітарні стандарти правових систем у сучасному світі: виклики, рішення, тенденції* : матеріали міжнародного науково-практичного конгресу / за заг. ред. Т.О. Коломоець ; м. Запоріжжя, 25 квітня 2025 р. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. С. 32–37.
28. Шумейко І.П. Фінансова відповідальність у сфері державної реєстрації юридичних осіб. *Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку* : збірник тез наукових доповідей XX Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених / уклад. Є.М. Максимук ; м. Луцьк, 2 травня 2025 р. Луцьк : Вежа-Друк, 2025. С. 48–54.
29. Шумейко І.П. Фінансова відповідальність за невиконання адміністративного акта. *Дев'ятнадцяті юридичні читання. Наука і освіта в Україні: актуальні проблеми розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м.

Київ, 29–30 квітня 2025 р. Київ : Видавництво Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, 2025. С. 119–121.

30. Шумейко І.П. Особи, які беруть участь у розгляді справ про фінансову відповідальність. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 07 жовтня 2025 р. Кропивницький, 2025. С. 184–186.

31. Шумейко І.П. Дотримання розумного строку розгляду справ про фінансову відповідальність. *Економіко-правові, управлінсько-технологічні та соціально-психологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 14 листопада 2025 р. ; у 2 т. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2025. Т. 1. С. 460–462.

32. Шумейко І.П. Законність і обґрунтованість адміністративних актів у справах про фінансову відповідальність. *Юридична осінь 2025* : збірник тез доповідей та наукових повідомлень учасників міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів / за заг. ред. Д.В. Лученка ; м. Харків, 14 листопада 2025 р. Харків : Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2025. С. 13–17.

33. Шумейко І.П. Відшкодування шкоди, заподіяної протиправним притягненням до фінансової відповідальності. *Правова освіта та правова наука в Україні в умовах сучасних трансформаційних процесів* : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. Т.О. Коломоець ; м. Запоріжжя, 24 жовтня 2025 р. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. С. 35–40.

Характеристика особистості здобувача.

Шумейко Іван Павлович народився 23 листопада 1994 року в м. Запоріжжі.

У 2017 році закінчив з відзнакою Запорізький національний університет за спеціальністю «Правознавство».

Трудову діяльність розпочав у 2015 році.

З 05.01.2015 по 31.08.2015 – молодший юрист у Товаристві з обмеженою відповідальністю «Міжнародна юридична фірма «Ярослав Гришин та партнери».

З 01.09.2015 по 30.06.2016 – юрист у Товаристві з обмеженою відповідальністю «Міжнародна юридична фірма «Ярослав Гришин та партнери».

З 02.02.2017 по 31.10.2017 – юрисконсульт у Фізичної особи – підприємця Гладкого Віктора Петровича.

З 01.03.2017 по 18.12.2019 – аспірант Запорізького національного університету за спеціальністю 081 Право.

З 20.10.2017 по 31.12.2017 – фахівець I категорії наукової тематичної групи з актуальних проблем суспільно-гуманітарних наук у Запорізькому національному університеті.

З 01.11.2017 по 08.04.2019 – помічник адвоката Гладкого Дмитра Вікторовича в Адвокатському об'єднанні «Гладкий, Яценко та партнери».

З 01.02.2018 по 31.12.2018 – фахівець 1 категорії наукової тематичної групи з актуальних проблем суспільно-гуманітарних наук у Запорізькому національному університеті.

З 09.04.2019 по теперішній час – адвокат (індивідуальна адвокатська діяльність), м. Запоріжжя.

З 11.04.2019 по 30.12.2020 – юрист в Адвокатському об'єднанні «Гладкий, Яценко та партнери».

18.12.2019 захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право на тему «Адміністративно-правова протидія порушенням корпоративних прав в Україні».

З 19.10.2020 по 30.06.2021 – викладач кафедри конституційного та трудового права у Запорізькому національному університеті.

З 16.06.2022 по 04.08.2023 – юрисконсульт у Товаристві з обмеженою відповідальністю «Август-Кий».

З 10.06.2025 по теперішній час – головний юрисконсульт у Товаристві з обмеженою відповідальністю «А-Енерго».

З 01.08.2025 по теперішній час – старший викладач кафедри менеджменту та публічного адміністрування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

ПОСТАНОВА КАФЕДРИ:

1. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Шумейка Івана Павловича відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197.

2. Висновок щодо дисертації Шумейка Івана Павловича на тему «Фінансова відповідальність в адміністративному праві України» затвердити.

3. Зміст дисертації Шумейка Івана Павловича на тему «Фінансова відповідальність в адміністративному праві України», представленої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, відповідає спеціальності 12.00.07 – «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право», оскільки в ній міститься нове вирішення наукової проблеми, пов'язаної з розкриттям сутності та змісту фінансової відповідальності як інституту адміністративного права України, наданням детальної характеристики матеріально-правовому та процедурному аспектам фінансової відповідальності, систематизацією законодавства України про фінансову відповідальність та окресленням напрямків його приведення у відповідність із конституційними засадами юридичної відповідальності.

4. Рекомендувати названу дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук до розгляду у спеціалізованій вченій раді Д 17.051.07 Запорізького національного університету.

Підсумки голосування: «за» – 10
 «проти» – 0
 «утрималися» – 0

Головуючий:

д.ю.н., професор,
 завідувач кафедри
 конституційного та адміністративного права
 Запорізького національного університету

В.К. Колпаков

Секретар:

доктор філософії зі спеціальності Право,
 старший викладач кафедри
 конституційного та адміністративного права,
 заступник декана юридичного факультету
 Запорізького національного університету
 з наукової роботи

Д.С. Євтушенко

Підпис *Колмаков В. К.*
 засвідчую *Євтушенко Д. С.*

НАЧАЛЬНИК
 ВІДДІЛУ КАДРІВ

А. В. Селезюченко